

Věc C-300/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

10. května 2023

Předkládající soud:Juzgado de Primera Instancia n.º 8 de Donostia – San Sebastián
(Španělsko)**Datum předkládacího rozhodnutí:**

27. dubna 2023

Žalobce:

NB

Žalovaná:

Kutxabank, S. A.

Předmět původního řízení

Návrh na prohlášení neplatnosti ujednání smlouvy o hypotečním úvěru, podle něhož se pohyblivé úrokové sazby vypočítávají na základě referenčního indexu hypotečních úvěrů (IRPH), z důvodu, že nebylo začleněno do smlouvy transparentním způsobem a je zneužívající.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Ochrana spotřebitele – Výklad směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách – Výklad směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 – Zneužívající ujednání ve spotřebitelských smlouvách – Úvěrová smlouva – Pohyblivá úroková sazba – Referenční index hypotečních úvěrů (IRPH) – Ověření

požadavku transparentnosti předkládajícím soudem – Ověření zneužívající povahy ujednání předkládajícím soudem – Důsledky prohlášení zneužívající povahy ujednání

Předběžné otázky

- 1) Lze vzhledem k tomu, že Banco de España (španělská centrální banka) v oběžníku č. 5/1994 ze dne 22. července 1994, kterým začlenila sazby IRPH na španělský hypoteční trh, přičemž rovněž upozornila, že jejich prosté přímé použití znamená, že RPSN operace je vyšší než tržní RPSN, a že aby se tomu zabránilo, je nutné začlenit příslušnou zápornou marži, ignorování tohoto upozornění a nezačlenění takové záporné marže chápat jako způsob, jak vytvořit tuto nerovnováhu v rozporu s požadavkem poctivosti, který je uveden v čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13/EHS?
- 2) Může skutečnost, že finanční instituce uplatňují záporné marže, snižující koeficienty nebo procentní podíly IRPH, jak stanoví španělská centrální banka, pouze v případech, kdy jsou smlouvy o hypotečních úvěrech určeny k pořízení dotovaného bydlení a jsou pod dohledem orgánů veřejné správy, a naopak neuplatňují tyto záporné marže, snižující koeficienty nebo procentní podíly IRPH, pokud je hypoteční úvěr určen k pořízení dotovaného bydlení bez dohledu orgánů veřejné správy, představovat způsob vzniku této nerovnováhy v rozporu s požadavkem poctivosti, který je uveden v čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13/EHS?
- 3) Je zachování platnosti ujednání zahrnujícího sazbu IRPH Spořitelny, která byla stanovena měsíc po měsíci na základě údajů získaných při použití ujednání, která byla prohlášena za zneužívající, pokud byly prvky RPSN hypotečních úvěrových operací, které byly použity pro stanovení sazby IRPH Spořitelny měsíc po měsíci, jako je počáteční provize nebo určité poplatky placené prodávajícímu nebo poskytovateli, prohlášeny za zneužívající, v rozporu s čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13/EHS?
- 4) Je v rozporu s body 51, 52, 54 a 55 rozsudku Soudního dvora ze dne 3. března 2020, C-125/18, vnitrostátní judikatura, jako je judikatura stanovená španělským Tribunal Supremo (Nejvyšší soud), podle níž, aniž by bylo třeba provádět kontroly a ověření vyžadované uvedenými body, musí vnitrostátní soud vycházet z toho, že kontrola transparentnosti ujednání obsahujícího hypoteční sazbu IRPH ve smlouvě uzavřené spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem je ve všech případech překonána skutečností, že definice této hypoteční sazby je uvedena v Boletín Oficial del Estado, konkrétně v oběžníku španělské centrální banky č. 5/1994, zveřejněném v Boletín Oficial del Estado č. 184 ze dne 3. srpna 1994, mezi stranami 25.106 a 25.111, o kterém spotřebitel neví?
- 5) Musí být článek 5 směrnice 93/13/EHS, za účelem splnění požadavku transparentnosti ujednání vloženého do smlouvy o hypotečním úvěru

s pohyblivou úrokovou sazbou, která sazbu úroků z úvěru váže na úřední index, jako je IRPH, a která vzhledem k vlastnostem svého výpočtu neodráží pouze sazbu úroků z úvěru a vyžaduje použití složitějšího diferenčního výpočtu za účelem porovnání s jinými indexy a pro spotřebitele znamená potenciální riziko, že bude muset převzít částečně duplicitní platbu bankovních poplatků, vykládán v tom smyslu, že brání takové právní úpravě nebo judikatuře, která umožňuje, aby prodávající nebo poskytovatel nezahrnul do smlouvy, nebo je výslovně neposkytl spotřebiteli s dostatečným předstihem před uzavřením smlouvy, následující informace:

- a) že referenční sazba není pouze odrazem sazby úroků z úvěru, ale také poplatků;
- b) konkrétní zvýšení, které z toho vyplývá;
- c) zda k vyrovnání tohoto zvýšení použije zápornou marži na marži referenční sazby?

To vše s cílem usnadnit spotřebiteli skutečné srovnání různých možných referenčních sazeb a umožnit mu zjistit, zda a do jaké míry bude ve smlouvě, kterou se chystá uzavřít, platit částečně duplicitní poplatky, a pokud ano, zda je může napadnout?

- 6) Je taková vnitrostátní judikatura, jako je judikatura španělského Tribunal Supremo (Nejvyšší soud), podle níž je prodávající nebo poskytovatel zproštěn veškeré odpovědnosti za informování spotřebitele o fungování metody výpočtu hypoteční úrokové sazby IRPH a o ekonomických důsledcích z toho vyplývajících, přičemž přenáší tuto povinnost na samotného spotřebitele, který si při svých nedostatečných finančních znalostech musí tyto informace sám vyhledat a pochopit definici zveřejněnou v Boletín Oficial del Estado, která výslovně neuvádí nic o zahrnutí marží a nákladů do sporného indexu, což je okolnost, kterou si musí sám odvodit ze znalosti toho, že tato hypoteční sazba je měsíčně určována prostřednictvím průměru RPSN referenčních operací, v rozporu s bodem 57 vyjádření Evropské komise ze dne 31. května 2018, body 2 a 125 stanoviska generálního advokáta ze dne 10. září 2019 a body 51, 52, 54 a 55 rozsudku Soudního dvora ze dne 3. března 2020, C-125/18?
- 7) Je výklad bodů 53 a 56 rozsudku Soudního dvora C-125/18, podle něhož pouhé zveřejnění definice sazby IRPH v BOE umožňuje spotřebiteli poznat, že tato sazba zahrnuje marže a poplatky uplatňované institucemi, slučitelný s ustálenou judikaturou SDEU, podle níž se spotřebitel z hlediska informací nachází ve slabším postavení vůči prodávajícímu nebo poskytovateli, s nímž uzavírá smlouvu, a s bodem 2 stanoviska generálního advokáta ze dne 10. května 2019, podle kterého průměrný spotřebitel není schopen porozumět některým pojmům, jako je „úroková sazba“, „referenční sazba“ nebo „roční procentní sazba nákladů“ (RPSN), a zejména rozdílům mezi

tĕmito pojmy, a že totĕž platí pro fungování skutečného výpočtu nejen pohyblivých úrokových sazeb, ale i úředních referenčních sazeb hypotečních úvěřů a RPSN, na jejichž základĕ se tyto úrokové sazby vypočítávají?

- 8) Je výklad bodů 53 a 56 rozsudku SDEU C-125/18 v tom smyslu, že spotřebitel může vědĕt, že hypoteční sazba IRPH zahrnuje marže a náklady na základĕ definice zveřejněné v Boletín Oficial del Estado, když je pro to nezbytné, aby tento spotřebitel vědĕl, co je to sazba RPSN a co představuje, aby mohl dovodit, že jelikož je sazba IRPH Spořitelny stanovena na základĕ jednoduchého průmĕru sazeb RPSN, bude nutně zahrnovat poplatky, marže a náklady uplatňované institucemi, v rozporu s ustálenou judikaturou SDEU, podle níž se spotřebitel z hlediska informací nachází ve slabším postavení vůči prodávajícímu nebo poskytovateli, s nímž uzavírá smlouvu, a s bodem 2 stanoviska generálního advokáta ze dne 10. září 2019?
- 9) Je osvobození prodávajícího nebo poskytovatele od povinnosti uvést ve smlouvĕ úplnou definici referenční sazby použité pro výpočet pohyblivé úrokové sazby a poskytnout informační leták s údaji o minulém vývoji této sazby, jak je stanoveno v usnesení ze dne 17. listopadu 2021, C-655/20, bezvýhradní a bezpodmínečné, nebo je naopak podmínĕno tím, že na základĕ prokázaných informací poskytnutých prodávajícím nebo poskytovatelem je spotřebitel již schopen pochopit, jak funguje metoda výpočtu dotčeného indexu, aby mohl na základĕ přesných a srozumitelných kritérií posoudit potenciálně významné ekonomické důsledky ohledně její výhodnosti?
- 10) Vztahuje se takové osvobození i na případy, kdy je podle vnitrostátního práva platného v době uzavřetí smlouvy vyžadováno zahrnout do smlouvy úplnou definici referenční sazby použité pro výpočet pohyblivé úrokové sazby a uvést v informačním letáku předchozí vývoj tohoto indexu?
- 11) Použije-li se směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu, lze opomenutí tak relevantních informací ze strany prodávajícího nebo poskytovatele, jako je zvláštní způsob výpočtu sazeb IRPH, jejich stanovení na základĕ sazeb RPSN referenčních operací, což vede k zahrnutí marží, poplatků a průmĕrných nákladů těchto operací do jejich nominální hodnoty, jejich trvalý vývoj nad sazbou Euribor během všech let od jeho vytvořetí a existence varování španĕlské centrální banky finančním institucím ohledně nutnosti zahrnout zápornou marži, aby se zabránilo tomu, že RPSN operace bude vyšší než tržní RPSN, chápat jako klamavou praxi ve svĕtle článku 7 této směrnice?
- 12) V případě, že vnitrostátní soud dospĕje k závĕru, že postup prodávajícího nebo poskytovatele byl klamavý ve svĕtle směrnice 2005/29/ES, lze jeho jednání chápat přímo jako jednání, které vede k této významné nerovnováze v rozporu s požadavky poctivosti, na které odkazuje čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13/EHS, nebo je naopak slučitelné, aby prodávající nebo poskytovatel

jednal klamavě ve vztahu ke směrnici 2005/29/ES a poctivosti podle směrnice 93/13/EHS?

- 13) Je v rozporu se zásadou efektivity vnitrostátní judikatura, jako je judikatura španělského Tribunal Supremo (Nejvyšší soud), podle níž jakmile bylo ujednání o začlenění sazby IRPH Spořitelny do smlouvy uzavřené mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem prohlášeno za netransparentní, použijí se ustanovení obsažená v článku 83 konsolidovaného znění obecného zákona na ochranu spotřebitelů a v čl. 5 odst. 5 zákona č. 7/98 ze dne 13. dubna 1998 o obecných smluvních podmínkách, čímž vznikly dvě úrovně ochrany ve vztahu k totožnému zneužívajícímu ujednání, jedna pro spotřebitele, kteří podepsali smlouvu před změnou, a druhá pro spotřebitele, kteří podepsali smlouvu po změně?
- 14) Je v rozporu se zásadou efektivity vnitrostátní judikatura, jako je judikatura Tribunal Supremo (Nejvyšší soud), podle níž netransparentnost ujednání týkajícího se ceny smlouvy, jako je ujednání o minimální úrokové sazbě, zakládá její zneužívající povahu, neboť obsahuje klamavý prvek, zatímco netransparentnost ujednání, které do smlouvy zahrnuje sazbu IRPH Spořitelny, tedy ujednání, které má rovněž vliv na cenu smlouvy, nezakládá její zneužívající povahu?
- 15) Je v rozporu s bodem 69 rozsudku Soudního dvora C-415/11 ze dne 14. března a pojmem nerovnováha „v rozporu s požadavkem poctivosti [dobré víry]“ taková vnitrostátní judikatura, jako je judikatura Tribunal Supremo (Nejvyšší soud), která považuje za nelogické mít za to, že prodávající nebo poskytovatel nejednal poctivě, pokud použil úřední hypoteční sazbu, regulovanou španělskou centrální bankou a běžně používanou orgány veřejné správy v rámci plánů dotovaného bydlení, z čehož pro všechny případy vyplývá existence poctivosti na straně prodávajícího nebo poskytovatele, aniž by bylo třeba se tázat, zda prodávající nebo poskytovatel mohl mít za to, že spotřebitel, s nímž jedná poctivě a spravedlivě, by sporné ujednání přijal v rámci individuálního vyjednávání?
- 16) Musí být bod 69 rozsudku SDEU C-415/11 ze dne 14. března v rámci sporu týkajícího se zahrnutí hypoteční sazby IRPH Spořitelny do smlouvy za účelem stanovení smluvní odměny vykládán v tom smyslu, že si vnitrostátní soud musí položit otázku, zda prodávající nebo poskytovatel mohl mít za to, že spotřebitel, který rozumí tomu, jak funguje metoda výpočtu sazby IRPH Spořitelny, vědom si vývoje sazby IRPH Spořitelny po dobu nejméně dvou let předcházejících uzavření smlouvy a informován o tom, že španělská centrální banka ve svém oběžníku č. 5/94 upozornila na nutnost zahrnout případně zápornou marži, což je varování, kterým se prodávající nebo poskytovatel neměl v úmyslu řídit, by v rámci individuálního vyjednávání přijal zahrnutí takového ujednání?

- 17) Musí být bod 67 rozsudku Soudního dvora C-421/14 ze dne 26. ledna 2017, ve vztahu k ujednání, které zahrnuje sazbu IRPH Spořitelny do smlouvy uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, vykládán v tom smyslu, že vnitrostátní soud musí za účelem posouzení existence nerovnováhy v rozporu s požadavky poctivosti [dobré víry] porovnat její metodu výpočtu s metodou použitou k určení široce používané sazby Euribor a příslušných skutečných sazeb vyplývajících pro úvěry stejné výše a trvání?
- 18) Je ve vztahu k ujednání, které zahrnuje sazbu IRPH Spořitelny do smlouvy uzavřené mezi prodávajícím a poskytovatelem a spotřebitelem, a pro účely posouzení existence nerovnováhy v rozporu s požadavky poctivosti [dobré víry] podle bodu 67 rozsudku Soudního dvora C-421/14 ze dne 26. ledna 2017, relevantní, že skutečná sazba vyplývající z určení sazby Euribor představuje cenu, za kterou instituce získávají peníze, které následně půjčují svým klientům, zatímco skutečná sazba vyplývající ze stanovení sazby IRPH Spořitelny, která je vždy vyšší, představuje celkové náklady zaplacené klienty, kterým spořitelny tyto peníze půjčily?
- 19) Je v rozporu s čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13/EHS, že poté, co bylo ujednání obsahující hypoteční sazbu IRPH Spořitelny ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem prohlášeno za zneužívající, a ukáže se, že smlouva nemůže po jeho vyloučení ze smlouvy nadále existovat, je nahrazeno v souladu s dodatečným patnáctým ustanovením zákona č. 14/2013 ze dne 27. září 2013 o podpoře podnikatelů a jejich internacionalizaci, nahrazení, které by vedlo k zachování, ve prospěch prodávajícího nebo poskytovatele, stejné situace nerovnováhy, kterou vnitrostátní soud zrušil, vzhledem k tomu, že toto dodatečné pravidlo bylo určeno k nespornému nahrazení indexu a mělo za cíl, aby takové nahrazení nezměnilo situaci existující před zánikem tohoto indexu?
- 20) Musí být čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13/EHS, s ohledem na to, že podle španělské centrální banky všechny výtky, které lze vznést vůči hypoteční sazbě IRPH Spořitelny, jsou neutralizovány, pokud je začleněna odpovídající záporná marže, vykládán v tom smyslu, že jakmile je ujednání obsahující sazbu IRPH Spořitelny ve smlouvě mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem prohlášeno za zneužívající, nebrání to tomu, aby vnitrostátní soud zpětně nahradil začleněnou marži odpovídající zápornou marží, která měla být začleněna v době uzavření smlouvy, s tím, že spotřebiteli bude vrácena částka, která byla neoprávněně stržena, navýšená o úroky, a to s cílem zabránit neplatnosti smlouvy a změnit smlouvu na smlouvu, která měla být uzavřena, jak upozornila španělská centrální banka?
- 21) Je v rozporu s čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13/EHS, že poté, co bylo ujednání obsahující hypoteční sazbu IRPH Spořitelny ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem prohlášeno za

zneužívající a smlouva byla prohlášena za neplatnou z důvodu nemožnosti zachovat smlouvu po odstranění tohoto ujednání, nastávají účinky článku 1303 občanského zákoníku, takže porušovatel má prospěch z vrácení celé částky úvěru se zákonným úrokem vyšším než úrok stanovený ve smlouvě, který se vztahuje na celou částku úvěru od prvního dne?

- 22) Musí být čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13/EHS, vzhledem k tomu, že se jedná o adhezní smlouvu, která se skládá z nesjednaných všeobecných podmínek stanovených prodávajícím nebo poskytovatelem, a vzhledem k tomu, že je výlučně jeho odpovědností, že do smlouvy zahrnul zneužívající ujednání týkající se podstatných prvků ceny, vykládán v tom smyslu, že je to prodávající nebo poskytovatel, kdo je odpovědný za delikt ní příčinu, která vedla k neplatnosti smlouvy jako celku, a v důsledku toho se použije čl. 1306 odst. 2 občanského zákoníku?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách, body 12, 13, 19, 24 odůvodnění a články 3, 5, 6 a 7.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004, článek 7.

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

a) *Real Decreto Legislativo 1/2007, de 16 de noviembre (královské legislativní nařízení č. 1/2007 ze dne 16. listopadu 2007), kterým bylo schváleno Texto Refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios (přepřacované znění všeobecného zákona o ochraně spotřebitelů a uživatelů a dalších souvisejících zákonů, dále jen „TRLGDCU“). Předkládající soud cituje z tohoto přepřacovaného znění následující ustanovení:*

Článek 8. Základní práva spotřebitelů. Základními právy spotřebitelů jsou:

[...]

- b) ochrana jejich oprávněných hospodářských a sociálních zájmů, zvláště před nekalými obchodními praktikami a vkládáním zneužívajících ujednání do smluv.

[...]

- d) správné informace o jednotlivých výrobcích a službách, jakož i vzdělávání a osvěta zprostředkovávající znalosti o jejich náležitém používání, spotřebě nebo požívání.

Článek 60. Informace předcházející uzavření smlouvy.

1. Podnikatel spotřebiteli dříve, než je spotřebitel vázán příslušnou smlouvou nebo nabídkou, poskytne jasným a srozumitelným jazykem relevantní, pravdivé a dostatečné informace o hlavních znacích smlouvy, zejména o jejich právních a finančních podmínkách, nejsou-li zjevné z okolností.

Článek 80. Požadavky na ujednání, která nebyla individuálně sjednána.

1. Pokud se ve smlouvách uzavřených se spotřebiteli, včetně smluv, které uzavírají orgány veřejné správy, jakož i subjekty a podniky jimi ovládané, použijí ujednání, která nejsou individuálně sjednána, musí tato ujednání splňovat následující požadavky:

- a) konkrétnost, jasnost a jednoduchost znění, aby mohla být sama o sobě srozumitelná, bez odkazů na texty nebo dokumenty, které nejsou poskytnuty před nebo současně s uzavřením smlouvy a na které je v každém případě třeba výslovně odkázat ve smluvním dokumentu.
- b) přístupnost a srozumitelnost, které spotřebiteli umožňují se před uzavřením smlouvy obeznámit s jejich existencí a jejich obsahem. [...]
- c) dobrou víru a spravedlivou rovnováhu v právech a povinnostech stran, což v každém případě vylučuje použití zneužívajícího ujednání.

2. Je-li podána individuální žaloba, má v případě pochybnosti o významu kteréhokoli ujednání přednost výklad, který je pro spotřebitele nejvýhodnější.

Článek 82. Pojem „zneužívající ujednání“.

1. Za zneužívající se považují všechna ujednání, která nebyla individuálně sjednána, a veškeré praktiky, které nevyplývají z výslovné dohody, jestliže v rozporu s požadavkem dobré víry způsobují významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele a uživatele.

2. Skutečnost, že některé prvky určitého ujednání nebo jedno konkrétní ujednání byly individuálně sjednány, nevylučuje použití ustanovení o zneužívajících ujednáních na ostatní části smlouvy.

Jestliže podnikatel tvrdí, že určité ujednání bylo individuálně sjednáno, je povinen o tom předložit důkaz.

Článek 83. Neplatnost zneužívajících ujednání a další existence smlouvy

Zneužívající ujednání jsou absolutně neplatná a považují se za nesjednaná. Pro tyto účely soud po vyslechnutí účastníků řízení určí neplatnost zneužívajících ujednání obsažených ve smlouvě, která však zůstává pro smluvní strany závazná za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez zneužívajících ujednání.

b) Ley 7/1998, de 13 de abril, sobre condiciones generales de la contratación (zákon č. 7/1998 ze dne 13. dubna 1998 o obecných smluvních podmínkách), článek 3, čl. 5 odst. 5, články 7, 8 a 10. Obsah těchto ustanovení není reprodukován.

c) Ley 14/2013, de 27 de septiembre, de apoyo a los emprendedores (zákon č. 14/2013 o podpoře podnikatelů), patnácté dodatkové ustanovení

d) Código Civil (občanský zákoník), článek 1303 a čl. 1306 odst. 2. Obsah těchto ustanovení není reprodukován.

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Žalobce uzavřel dne 11. září 2006 smlouvu o hypotečním úvěru se spořitelnou KUTXABANK. Bylo dohodnuto, že se bude platit pohyblivý úrok vypočtený na základě IRPH plus kladná marže. Za účelem vymezení IRPH spořitelna se ujednání 3a této smlouvy inspirovala úřední definicí tohoto indexu obsaženou v oběžníku Banco de España (španělská centrální banka) č. 5/1994 ze dne 22. července 1994 a stanoví, že IRPH použitelný na smlouvu se skládá z prostého průměru průměrných úrokových sazeb vážených kapitálem použitým pro úvěry zajištěné zástavním právem k nemovitosti se splatností nejméně tři roky, jejichž účelem je nabytí nemovitosti určené k bydlení, bez jakékoli změny, a že se použije poslední sazba zveřejněná španělskou centrální bankou v měsíci předcházejícím každému datu předpokládané revize úrokové sazby, případně poslední sazba zveřejněná španělskou centrální bankou před uvedeným předchozím měsícem.
- 2 Předkládající soud popisuje způsob výpočtu a fungování IRPH, v němž zdůrazňuje následující aspekty:
 - Od roku 1994 má španělská centrální banka pravomoc stanovit, které úřední referenční indexy lze použít pro hypoteční úvěry s pohyblivou sazbou. Oběžníkem č. 5/1994 zavedla španělská centrální banka přílohu VIII ke svému předchozímu oběžníku č. 8/1990 ze dne 7. září 1990 pro úvěrové instituce o transparentnosti transakcí a ochraně zákazníků. V této nové příloze VIII byl IRPH [ve svých verzích i) Banky, ii) Spořitelny a iii) Všechny instituce] uveden jako jeden z těchto indexů. Zákon č. 14/2013 stanovil, že od 1. listopadu 2013 se přestanou zveřejňovat indexy IRPH Banky a IRPH Spořitelny a že tyto indexy budou ve smlouvách, které je používají, nahrazeny indexem IRPH Instituce, který se vypočítává podobným způsobem jako indexy, které zanikly. IRPH tak byl a nadále zůstává jedním z úředních indexů, na které

dohlíží španělská centrální banka a které jsou měsíčně zveřejňovány v Boletín Oficial del Estado.

- Oběžník španělské centrální banky č. 5/1994 v souvislosti s výpočtem IRPH uvádí, že zvolené průměrné sazby jsou roční procentní sazby nákladů [RPSN], jelikož odrážejí **celkové náklady** na úvěr pro dlužníka, protože kromě nominální úrokové sazby zahrnují i další ekonomické položky účtované spotřebiteli (poplatky za sjednání a vedení, pojistné, které je třeba uzavřít, a různé náklady spojené s transakcí – správní poplatky, poplatky za zápis do hypotečního rejstříku atd.). Určitá ujednání, která přenášejí některé z těchto ekonomických položek na spotřebitele, byla prohlášena za zneužívající.
 - Tentýž oběžník upozorňuje, že vzhledem k tomu, že IRPH je RPSN, jeho prosté přímé použití jako smluvní úrokové sazby by znamenalo, že RPSN operace hypotečního úvěru je vyšší než tržní sazba. Aby RPSN takové operace odpovídala tržní sazbě, je nutné použít zápornou marži, jejíž hodnota se mění v závislosti na transakčních poplatcích a frekvenci splátek. Jinými slovy, zatímco Euribor, další referenční hodnota v takových smlouvách o hypotečních úvěrech, je nominální úroková sazba (NIR), IRPH je skutečná sazba (RPSN). Skutečné sazby jsou údaje s vyššími hodnotami než nominální sazby (nebo jednoduché sazby). RPSN je vždy vyšší než NIR a průměrná RPSN (jako v případě IRPH) je vždy vyšší než průměrná NIR.
 - V případě smluv, které zahrnují IRPH plus kladnou marži, se součet těchto dvou čísel bere jako NIR úroků, které má zaplatit spotřebitel, na kterého se navíc vztahují další poplatky a náklady. Tímto způsobem se i) RPSN (IRPH) používá jako NIR a ii) spotřebiteli jsou účtovány poplatky a jiné náklady dvakrát: jednak použitím IRPH, který zohledňuje poplatky a jiné náklady vztahující se na dříve poskytnuté úvěry, z nichž se tento index vypočítává, a jednak tím, že banka účtuje poplatky a jiné náklady v souvislosti s konkrétní smlouvou uzavřenou tímto spotřebitelem.
- 3 Pokud jde o začlenění IRPH do sporné smlouvy, předkládající soud má z následujících důvodů za to, že ujednání zavádějící tento index není ani transparentní, ani neumožnilo spotřebiteli přesně znát ekonomické důsledky rozhodnutí, které činil:
- Průměrný spotřebitel není schopen porozumět základním pojmům, jako je referenční index, RPSN nebo NIR, a není obeznámen s oběžníky, které španělská centrální banka vydává ve vztahu k finančním institucím.
 - Finanční instituce neoznámily potřebu uplatnit zápornou marži na IRPH, jak je uvedeno v oběžníku č. 5/1994. Předkládající soud připomíná, že tento oběžník neukládá povinnost uplatnit tuto zápornou marži, ale že tento oběžník upozorňuje na skutečnost, že pokud tato záporná marže nebude uplatněna, bude RPSN operace vyšší než průměrná tržní RPSN.

- Sporná smlouva zřejmě přepisuje definici IRPH, ale vynechává závěrečnou část, která uvádí, že vážené průměrné úrokové sazby, s jejichž pomocí španělská centrální banka vypočítá prostý průměr, který určí sazbu IRPH Spořitelny, jsou sazby RPSN.
 - V nabídkách hypotečních úvěrů vázaných na IRPH banky zdůrazňovaly nízkou výši kladné marže uplatňované na IRPH ve srovnání s marží připočítávanou k indexu Euriboru u hypotečních úvěrů, které se počítaly podle tohoto indexu, ale chyběla v nich informace o tom, že IRPH byl sám o sobě vyšší než index Euribor.
- 4 Dne 4. března 2022 podal žalobce v řádném řízení žalobu na neplatnost ujednání, které stanoví referenční index IRPH jako prvek pro výpočet pohyblivých úrokových sazeb jeho úvěru, a to z důvodu jeho zneužívající povahy.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 5 Žalobce tvrdí, že podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce je nezbytné, neboť existují rozpory mezi na jedné straně rozsudkem Soudního dvora ze dne 3. března 2020, *Gómez del Moral Guasch*, C-125/18, a usneseními ze dne 17. listopadu 2021, *Gómez del Moral Guasch II*, C-655/20, a *Unión de Créditos Inmobiliarios*, C-79/21, a na straně druhé výkladem těchto rozhodnutí španělským Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) (konkrétně rozsudky ze dne 12. listopadu 2020 č. 595/2020, č. 596/2020, č. 597/2020, č. 598/2020 a č. 599/2020 a rozhodnutí ze dne 27. ledna 2022 č. 42/2022, č. 43/2022 a č. 44/2022), v nichž Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) prohlásil za nepřijatelné kasační opravné prostředky podané spotřebiteli, jejichž návrhy na prohlášení neplatnosti ujednání, které začleňuje IRPH Spořitelny do smlouvy, z důvodu zneužívající povahy byly zamítnuty, a to s odůvodněním, že zanikl zájem na kasačním opravném prostředku, neboť otázky vznesené v těchto kasačních opravných prostředcích byly vyřešeny v rozsudcích ze dne 27. ledna 2022 č. 42/2022, č. 43/2022 a č. 44/2022.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

I) K požadavku transparentnosti začlenění IRPH jako prvku ujednání o výpočtu úroků

- 6 Předkládající soud odkazuje na následující rozhodnutí SDEU, aby popsal rámec, který podle jeho názoru vymezuje podmínky, které musí být splněny, aby bylo ujednání transparentně začleněno do smlouvy:

- a) Rozsudek ze dne 3. března 2020, *Gómez del Moral Guasch*, C-125/18

Bod 52: je věcí předkládajícího soudu, aby provedl nezbytná ověření s ohledem na všechny relevantní skutkové okolnosti, mezi něž patří

reklama a informace poskytnuté věřitelem v rámci sjednávání úvěrové smlouvy, a přesněji řečeno je na vnitrostátním soudu, aby zohlednil všechny okolnosti, za nichž byla smlouva uzavřena, a ověřil, zda byly v dané věci **sděleny spotřebiteli všechny informace**, jež mohou mít vliv na rozsah jeho závazku a umožňují mu posoudit zejména celkové náklady úvěru. Při tomto posouzení hraje rozhodující roli jednak otázka, zda jsou ujednání sepsána **jasným a srozumitelným** jazykem, takže umožňují průměrnému spotřebiteli, jak je popsán v bodě 51 tohoto rozsudku, vyhodnotit takové náklady, a jednak okolnost, zda v úvěrové smlouvě nechybějí informace považované za podstatné s ohledem na povahu zboží či služeb, které jsou předmětem této smlouvy.

Bod 53: pokud jde o takové ujednání, jako je ujednání v projednávané věci, okolnost, že **hlavní prvky** týkající se výpočtu IRPH španělských spořitelů byly snadno **přístupné** všem osobám, které zamýšlely uzavřít smlouvu o hypotečním úvěru, jelikož byly uvedeny v oběžníku 8/1990 zveřejněném v *Boletín Oficial del Estado*, umožnila přiměřeně pozornému a obezřetnému spotřebiteli **pochopit**, že tento index je vypočítáván na základě průměru sazeb hypotečních úvěrů s dobou trvání delší než tři roky, jejichž účelem je nabytí nemovitosti určené k bydlení, včetně průměru marží a nákladů uplatňovaných těmito institucemi.

Bod 54: pro posouzení transparentnosti sporného ujednání je rovněž relevantní okolnost, že podle vnitrostátní právní úpravy platné ke dni uzavření smlouvy dotčené ve věci v původním řízení byly úvěrové instituce povinny informovat spotřebitele o **vývoji** IRPH španělských spořitelů v období **dvou kalendářních let** předcházejících uzavření úvěrových smluv, jakož i o poslední známé hodnotě. Takové informace mohou rovněž poskytnout spotřebiteli objektivní údaj o hospodářských důsledcích vyplývajících z použití takového indexu a představují užitečné hledisko pro srovnání výpočtu pohyblivé úrokové sazby založené na IRPH španělských spořitelů s jinými vzorci pro výpočet úrokových sazeb.

Bod 55: předkládající soud tedy bude muset ověřit, zda v rámci uzavření smlouvy dotčené ve věci v původním řízení prodávající nebo poskytovatel skutečně dodržel všechny informační povinnosti stanovené vnitrostátní právní úpravou.

Bod 56: čl. 4 odst. 2 a článek 5 směrnice 93/13 musí být vykládány v tom smyslu, že za účelem dodržení požadavku transparentnosti smluvního ujednání, kterým je ve smlouvě o hypotečním úvěru stanovena pohyblivá úroková sazba, musí být toto ujednání nejen srozumitelné z formálního a gramatického hlediska, ale musí rovněž průměrnému, běžně informovanému a přiměřeně pozornému a obezřetnému spotřebiteli umožnit, aby porozuměl konkrétnímu fungování způsobu výpočtu této sazby a posoudil tak na základě přesných a srozumitelných kritérií potenciálně významné ekonomické důsledky tohoto ujednání pro jeho finanční závazky.

Pro účely posouzení, které musí vnitrostátní soud v tomto ohledu provést, jsou obzvláště relevantními údaji jednak okolnost, zda jsou hlavní prvky výpočtu této sazby snadno přístupné každé osobě, která hodlá uzavřít smlouvu o hypotečním úvěru s ohledem na zveřejnění způsobu výpočtu uvedené sazby, a jednak poskytnutí informací o dosavadním vývoji indexu, na jehož základě se tato sazba vypočítá.

- b) Stanovisko generálního advokáta přednesené dne 10. září 2019 ve věci C-125/18

Bod 2: spotřebitel není s to pochopit některé pojmy, jako jsou „úroková sazba“ (pevná nebo pohyblivá), „referenční index“ nebo „roční procentní sazba nákladů“ (RPSN), a zejména rozdíly mezi těmito pojmy. Tak je tomu rovněž, pokud jde o konkrétní fungování nebo výpočet nejen pohyblivých úrokových sazeb, ale také RPSN, na jehož základě se stanovují sazby IRPH, takže informace poskytnuté prodávajícím nebo poskytovatelem jsou zásadní.

Bod 125: vzorec pro výpočet IRPH Spořitelny je složitý a málo transparentní a k překonání kontroly transparentnosti je nezbytné, aby prodávající nebo poskytovatel poskytl informace, které spotřebiteli umožní přijmout své rozhodnutí obezřetně a s plnou znalostí věci, pokud jde o metodu výpočtu, a uvedl nejen úplnou definici referenčního indexu použitého v uvedené metodě výpočtu, ale rovněž relevantní ustanovení vnitrostátní právní úpravy, která upravují tento index, a jeho vývoj v minulosti.

- c) Vyjádření předložené Komisí ve věci C-125/18

Bod 57: prodávající nebo poskytovatel je povinen spotřebiteli vysvětlit, jak byla referenční sazba stanovena, jak se vyvíjela v minulosti a jaké jsou vyhlídky do budoucna, pokud je to možné zjistit.

- d) Usnesení ze dne 17. listopadu 2021, Gómez del Moral Guasch II, C-655/20

Bod 1 výroku: článek 5 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách a požadavek transparentnosti smluvních podmínek v souvislosti se smlouvou o hypotečním úvěru musí být vykládán v tom smyslu, že umožňují prodávajícímu nebo poskytovateli, aby v takové smlouvě neuvedl úplné vymezení referenčního indexu použitého pro výpočet pohyblivé úrokové sazby nebo aby spotřebiteli před uzavřením této smlouvy neposkytl informační brožuru s údaji o vývoji tohoto indexu v minulosti, z důvodu, že informace týkající se tohoto indexu jsou oficiálně zveřejněny, za předpokladu, že s ohledem na veřejně dostupné a přístupné údaje a veškeré informace poskytnuté prodávajícím nebo poskytovatelem by průměrný spotřebitel, který je řádně informován a přiměřeně pozorný a obezřetný, byl schopen pochopit konkrétní fungování způsobu výpočtu referenčního indexu, a tedy na základě přesných a srozumitelných kritérií posoudit

potenciálně významné ekonomické důsledky tohoto ujednání pro své finanční závazky.

- 7 Dále předkládající soud odkazuje na kritérium, kterým se řídil španělský Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) (rozsudky ze dne 12. listopadu 2020) v souvislosti s rozsudkem ve věci C-125/18, podle něhož zveřejnění oběžníku č. 8/1990 a postupu výpočtu IRPH Spořitelny v BOE slouží ve všech případech ke splnění požadavku transparentnosti pokud jde o složení a výpočet tohoto indexu, jak je uvedeno v bodě 56 tohoto rozsudku. Ve vztahu k usnesení ze dne 17. listopadu 2021, Gómez del Moral Guasch II, C-125/18, Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) uvádí, že osvobození prodávajícího nebo poskytovatele od povinnosti zahrnout do smlouvy úplnou definici IRPH je osvobozením bezpodmínečným a použitelným v každém případě.
- 8 Předkládající soud považuje výše uvedený postoj Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) za nesprávný z následujících důvodů: i) nahlédnutí v BOE do oběžníku č. 8/1990 – které by spotřebitel využil – neposkytuje informace o IRPH Spořitelny, protože ten byl do tohoto oběžníku zaveden oběžníkem č. 5/1994; ii) nahlédnutí v BOE do oběžníku č. 5/1994 umožňuje znát definici IRPH Spořitelny, nikoli však způsob jeho výpočtu, přičemž spotřebitel musí sám, aniž by měl finanční znalosti, odvodit, že IRPH je RPSN, která zahrnuje marže, provize a náklady; iii) Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) zdůrazňuje skutečnost, že zveřejnění v BOE – zmíněné v bodě 53 rozsudku C-125/18 – umožnilo poznat způsob výpočtu IRPH Spořitelny, ale opomíjí další podrobnosti obsažené v jiných bodech tohoto rozsudku, a iv) Nejvyšší soud sám ve svých rozsudcích IRPH správně nedefinoval a správně nerozlišuje mezi pojmy „referenční index“, „úroková sazba“ a „RPSN“, přičemž v rozsudcích ze dne 12. listopadu 2020 zaměňuje cenu a náklady úvěru, z čehož lze dovodit, že průměrný spotřebitel těmto složitým pojmům a mechanismům rovněž nerozumí.
- 9 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy má předkládající soud pochybnosti o tom, zda byla splněna podmínka transparentního začlenění ujednání do smlouvy, a v tomto ohledu pokládá čtvrtou, pátou, šestou, sedmou, osmou, devátou a desátou předběžnou otázku.

II) K možné existenci klamavé praktiky ve smyslu směrnice 2005/29/ES

- 10 Podle článku 7 směrnice 2005/29 se za klamavou praktiku považuje taková praktika, kdy prodávající nebo poskytovatel opomene uvést závažné informace, které, pokud by si jich byl spotřebitel vědom, mohly vést k jinému rozhodnutí, než jaké nakonec učinil.
- 11 Předkládající soud se domnívá, že skutečnost, že prodávající nebo poskytovatel v ujednání o začlenění IRPH Spořitelny do smlouvy neuvedl výše uvedené relevantní informace, které jsou nezbytné pro posouzení potenciálně významných ekonomických důsledků této smlouvy, může představovat klamavou praktiku ve smyslu směrnice 2005/29 a znak toho, že prodávající nebo poskytovatel nejednal

v dobré víře ve smyslu směrnice 93/13, čímž způsobil nerovnováhu v neprospěch spotřebitele.

- 12 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy předkládající soud v tomto ohledu pokládá jedenáctou a dvanáctou předběžnou otázku.

III) K existenci nerovnováhy mezi právy a povinnostmi stran, a to v rozporu s požadavky poctivosti [dobré víry]

III-1) Ke vztahu mezi transparentností a zneužívající povahou

- 13 Článek 3 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví, že smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, je považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.
- 14 Generální advokát v bodě 127 svého stanoviska ve věci C-125/18 uvádí, že pokud by předkládající soud dospěl k závěru, že požadavek jasného a srozumitelného znění smluvních ujednání, a tudíž transparentnosti, byl splněn, nemění to nic na tom, že sporné ujednání musí být v každém případě předmětem posouzení své případně věcně zneužívající povahy, a to s přihlédnutím k případné podstatné nerovnováze mezi právy a povinnostmi stran, které vyplývají z dané smlouvy v neprospěch spotřebitele.
- 15 Podle Tribunal Supremo (Nejvyšší soud), i když ujednání týkající se sazby IRPH Spořitelny neprojde kontrolou transparentnosti, neznamená to automaticky, že je zneužívající, neboť musí být rovněž podrobeno kontrole zneužívající povahy definované v čl. 3 odst. 1 směrnice 93/13. Toto kritérium je v rozporu s dřívějším kritériem Nejvyššího soudu, podle něhož netransparentnost ujednání o minimální úrokové sazbě nutně vede k jeho zneužívající povaze.
- 16 Předkládající soud má za to, že bez ohledu na to, zda dotčené ujednání projde kontrolou transparentnosti, je třeba přezkoumat, zda je zneužívající, protože vytváří významnou nerovnováhu v neprospěch spotřebitele mezi právy a povinnostmi stran vyplývajícími ze smlouvy, a žádá Soudní dvůr, aby potvrdil, že pokud ujednání týkající se sazby IRPH Spořitelny projde kontrolou transparentnosti, musí vnitrostátní soud v každém případě toto ujednání podrobit zkoumání, zda není zneužívající ve své podstatě, a to s ohledem na možnou existenci takové nerovnováhy.

– *III-2) K požadavkům poctivosti [dobré víry] a rovnováhy*

- 17 Za účelem analýzy, zda je ujednání zneužívající pokud jde o jeho obsah, bylo v rozsudku Soudního dvora ze dne 26. ledna 2017, Banco Primus, C-421/14, v bodě 67 uvedeno, že pokud má předkládající soud za to, že takové smluvní ujednání týkající se způsobu výpočtu běžných úroků, jako je ujednání dotčené ve věci v původním řízení, nebylo sepsáno jasným a srozumitelným jazykem ve

smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13, musí přezkoumat, zda je toto ujednání zneužívající ve smyslu čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice, přičemž za tímto účelem musí zejména srovnat způsob výpočtu sazby běžných úroků stanovený tímto ujednáním a skutečnou výši této sazby, která z něj vyplývá, s běžně používanými způsoby výpočtu a zákonnou úrokovou sazbou, jakož i úrokovými sazbami používanými na trhu v okamžiku uzavření smlouvy dotčené ve věci v původním řízení pro úvěr ve srovnatelné výši a době trvání, jaká vyplývá z přezkoumávané smlouvy o úvěru. V bodě 69 rozsudku ze dne 14. března 2013, Aziz, C-415/11, se uvádí, že vnitrostátní soud musí ověřit, zda prodávající nebo poskytovatel, který jedná se spotřebitelem poctivě a přiměřeně, mohl rozumně očekávat, že by spotřebitel s takovým ujednáním souhlasil v rámci individuálního vyjednávání o obsahu smlouvy.

- 18 Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) uvádí, že ujednání IRPH nemůže vytvářet nerovnováhu v rozporu s požadavky poctivosti [dobré víry], neboť se jedná o úřední index schválený bankovním orgánem, který byl navíc používán ústřední vládou a několika autonomními vládami jako referenční index v oblasti financování dotovaného bydlení.
- 19 Předkládající soud má za to, že jedna věc je IRPH abstraktně jako úřední index a druhá věc je jeho začlenění do smlouvy, aby sloužil k výpočtu pohyblivých úrokových sazeb, a že z tohoto důvodu je irelevantní, zda je úřední, přičemž je navíc třeba mít na paměti, že ve smlouvách s pohyblivými úrokovými sazbami lze použít pouze úřední indexy. Na druhé straně v případech financování dotovaného bydlení banky uplatňují zápornou marži na IRPH, pravděpodobně proto, že toto financování je pod dohledem orgánů veřejné správy.
- 20 Předkládající soud má za to, že úřední povaha indexu a jeho kontrola ze strany španělské centrální banky nejsou okolnostmi, které by umožňovaly dospět k závěru, že takové ujednání, jako je ujednání dotčené ve věci v původním řízení, splňuje požadavky poctivosti [dobré víry] a spravedlivé rovnováhy stanovené směrnicí 93/13. Navíc pochybuje o tom, že by spotřebitel přijal sporné ujednání v rámci individuálního vyjednávání a poté, co by mu prodávající nebo poskytovatel poskytl veškeré informace nezbytné k pochopení způsobu výpočtu jeho úroků, zejména odkaz na zápornou marži obsažený v oběžníku č. 5/1994 a vývoj této sazby v průběhu nejméně dvou předchozích let.
- 21 Předkládající soud žádá o vysvětlení, za jakých okolností lze mít za to, že ujednání splňuje požadavky poctivosti [dobré víry] a rovnováhy, a za tím účelem pokládá první, druhou, čtrnáctou, patnáctou, šestnáctou, sedmnáctou a osmnáctou předběžnou otázku.

IV) K použití článku 6 směrnice 93/13 ve vztahu k ekonomickým položkám použitým pro výpočet IRPH, jejichž úhrada neměla být spotřebiteli uložena

- 22 Předkládající soud připomíná, že sazby RPSN, které spořitelny zaslaly španělské centrální bance za účelem stanovení IRPH Spořitelny za příslušný měsíc,

obsahovaly prvky, jejichž zneužívající povaha již není sporná, jako je tomu v případě některých nákladů, které byly účtovány spotřebiteli a které měl hradit prodávající nebo poskytovatel, nebo jejichž zákonnost je sporná, jako je poplatek za sjednání.

- 23 Předkládající soud tedy formuluje třetí předběžnou otázku za účelem objasnění, zda čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13, který stanoví, že zneužívající ujednání nejsou pro spotřebitele závazná, brání platnosti ujednání IRPH Spořitelny, která byla stanovena na základě údajů vyplývajících z použití určitých ujednání, která byla prohlášena za zneužívající.

V) K účinkům prohlášení ujednání IRPH za neplatné z důvodu zneužívající povahy v případě, že smlouva bez něj nemůže nadále existovat

- 24 V případě, že předkládající soud dospěje k závěru, že ujednání IRPH neprošlo kontrolou transparentnosti, měl by odkázat na článek 83 TRLGDCU a čl. 5 odst. 5 zákona č. 7/1998, které po novele provedené zákonem č. 5/2019 ze dne 15. března 2019 o regulaci smluv o hypotečním úvěru stanoví, že podmínky začleněné netransparentním způsobem do smluv v neprospěch spotřebitelů budou neplatné. Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) uvádí, že článek 83 TRLGDCU a čl. 5 odst. 5 zákona č. 7/98 nelze použít zpětně.
- 25 Naproti tomu usnesení Soudního dvora ze dne 17. listopadu 2021, Gómez del Moral Guasch II, C-655/20, v souladu s rozsudky Soudního dvora ze dne 3. října 2019, Dziubak, C-260/18, a ze dne 8. září 2022, D. B. P. a další (Hypoteční úvěr v cizí měně), C-80/21 až C-82/21, v bodě 3 tohoto rozhodnutí uvádí, že čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že vnitrostátnímu soudu ukládá povinnost poskytnout spotřebiteli možnost volby mezi zhojením smlouvy nahrazením smluvního ujednání, kterým se stanoví pohyblivá úroková sazba a které bylo shledáno jako zneužívající, ujednáním odkazujícím na index dispozitivně upravený zákonem na straně jedné a určením neplatnosti celé smlouvy o hypotečním úvěru, nemůže-li tato smlouva nadále existovat bez tohoto ujednání, na straně druhé.
- 26 Pokud jde o index stanovený zákonem na doplňkovém základě (IRPH Instituce místo IRPH Spořitelny), je třeba uvést, že patnácté dodatečné ustanovení zákona č. 14/2013 mělo zajistit, aby nesporný zánik sazeb IRPH Spořitelny a IRPH Banky zachoval rovnováhu výhod existující v té době, a nařídilo nahradit sazbu IRPH Spořitelny sazbou IRPH Instituce plus marže odpovídající aritmetickému průměru rozdílu mezi sazbou IRPH Spořitelny a sazbou IRPH Instituce, vypočtenému na základě údajů dostupných mezi datem uzavření smlouvy a datem, kdy byla sazba skutečně nahrazena.
- 27 Pokud prohlášení zneužívající povahy ujednání IRPH Spořitelny znamená uznání, že toto ujednání vytvořilo situaci nerovnováhy výhod mezi stranami, je třeba zvážit, zda je doplňující pravidlo, jehož cílem je zachovat stávající rovnováhu

(patnácté dodatečné ustanovení zákona č. 14/2013), vhodné k dosažení cíle, že prohlášení zneužívající povahy obnovuje rovnováhu výhod mezi stranami.

- 28 Na druhou stranu vzhledem k tomu, že španělská centrální banka má za to, že všem výtkám, které lze vznést vůči sazbě IRPH Spořitelny, by se předešlo, kdyby byla zahrnuta odpovídající záporná marže, se předkládající soud domnívá, že skutečnost, že vnitrostátní soud po prohlášení zneužívající povahy ujednání, kterým se do smlouvy začleňuje sazba IRPH Spořitelny, se zpětnou účinností nahradí skutečně začleněnou marží zápornou marží, která měla být zahrnuta v době uzavření smlouvy, s tím, že spotřebiteli bude vrácena částka, která byla neoprávněně stržena, navýšená o úroky, a to vše s cílem zabránit neplatnosti smlouvy a změnit smlouvu na smlouvu, která měla být uzavřena, jak upozornila španělská centrální banka, může být slučitelná s čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13.
- 29 V případě, že se spotřebitel rozhodne pro neplatnost smlouvy, má předkládající soud pochybnosti, zda se má použít článek 1303 občanského zákoníku nebo čl. 1306 odst. 2 občanského zákoníku. Článek 1303 občanského zákoníku by vedl k tomu, že by si strany vrátily to, co vzájemně obdržely na základě zrušené smlouvy, včetně úroků, což znamená, že subjekt odpovědný za porušení, které vedlo k neplatnosti, by měl prospěch, neboť by získal zpět celkovou částku úvěru navýšenou o úroky vypočtené podle zákonné úrokové sazby, která je vyšší než sazba uvedená ve smlouvě a vztahuje se na celkovou částku úvěru od prvního dne. Vezme-li se však v úvahu, že se jedná o adhezní smlouvu zahrnující všeobecné smluvní podmínky, jejichž obsah nelze vyjednat a byl uložen výlučně prodávajícím nebo poskytovatelem, má předkládající soud za to, že prodávající nebo poskytovatel je výlučně odpovědný za deliktní příčinu, která založila tuto smluvní neplatnost, a že je třeba použít čl. 1306 odst. 2 občanského zákoníku.
- 30 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy předkládající soud v tomto ohledu pokládá třináctou, devatenáctou, dvacátou, dvacátou první a dvacátou druhou předběžnou otázku.